

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «СТРАХУВАННЯ»

Тема 1. Економічна сутність страхування і його роль у ринковій економіці

Історія розвитку страхування в світі та в Україні. Необхідність страхового захисту як важливого засобу економічної безпеки суб'єктів господарювання та життєдіяльності людей на випадок шкоди, зумовленої ризиковими обставинами. Страхові фонди як матеріальна основа страхового захисту. Форми організації фондів страхового захисту. Самострахування, його джерела й межі доцільного застосування. Функції страхування.

Принципи страхування: страховий інтерес, максимальна добросовісність суб'єктів страхування, відшкодування втрат у межах збитків, франшиза, суброгація, контрибуція.

Роль страхування в активізації бізнесу, економії коштів, що резервуються на покриття можливих утрат від непередбачених обставин, та в ефективному формуванні й використанні фондів соціального призначення, збільшенні обсягів інвестицій.

Тема 2. Класифікація страхування

Поняття класифікації, її наукове і практичне значення. Ознаки класифікації, історичні, економічні, юридичні.

Класифікація за об'єктами страхування. Галузі страхування: майнове, страхування відповідальності, особисте страхування. Види страхування. Класифікація за родом небезпеки: страхування ризиків від вогню, інженерних, сільськогосподарських, транспортних, фінансово-кредитних та інших ризиків. Класифікація за формами проведення. Обов'язкове страхування. Добровільне страхування. Класифікація за статусом страхувальника. Страхування юридичних осіб усіх форм власності. Страхування громадян.

Тема 3. Страхові ризики та їх оцінювання

Поняття ризику в страхуванні. Ризик як ймовірнісний розподіл результатів діяльності; ризик як ймовірність відхилення фактичних результатів від запланованих; ризик як розподіл ймовірності збитків. Основні характеристики ризику. Керування ризиком. Роль ризик-менеджменту у виявленні, розпізнаванні, ідентифікації та визначенні методів впливу на ризик. Виключення ризику. Активне й пасивне запобігання ризику. Суб'єктивні й об'єктивні ризики. Матеріальні й нематеріальні ризики. Чисті й спекулятивні ризики. Фундаментальні й часткові ризики. Визначення страхового ризику. Ознаки страхового ризику.

Специфіка ризиків у страхуванні майна, відповідальності в особистому страхуванні.

Оцінка ризику й визначення доцільності його страхування. Критерії визначення ціни страхування. Структура й основи розрахунку страхових тарифів.

Показники страхової статистики та їх місце в оцінюванні ризиків.

Тема 4. Страховий ринок

Поняття страхового ринку, суб'єкти страхового ринку. Страхові послуги як об'єкти взаємовідносин страховиків і страхувальників. Роль посередників: страхових агентів і брокерів. Перспективи розвитку страхового ринку України.

Сутність і завдання маркетингу в страхуванні. План маркетингу. Інформаційне забезпечення маркетингових досліджень. Реалізація страхових послуг.

Страхові договори, порядок їх підготовки й укладання. Права й обов'язки сторін. Контроль за виконанням договорів.

Страхова послуга як специфічний ринковий продукт. Особливості реалізації страхової послуги і застосування маркетингу у страхуванні. Поняття комплексного страхового ринку і його компоненти. Тенденції розвитку страхових ринків інших країн світу

Тема 5. Страхова організація

Страхова індустрія як частина сфери послуг. Її організаційні форми. Порядок створення, функціонування і ліквідації страхових компаній.

Товариства взаємного страхування. Спеціалізація страховиків. Умови залучення іноземних інвесторів до створення страхових організацій.

Ресурси страховика: фінансові, матеріальні, трудові, інформаційні. Структура страхових компаній. Центральний офіс. Філіали й представництва. Управління страховою компанією. Страхові об'єднання.

Тема 6. Державне регулювання страхової діяльності

Необхідність і значення державного регулювання страхової діяльності.

Страхове законодавство як інструмент регулювання страхової діяльності. Структура страхового законодавства України

Орган нагляду за страховою діяльністю та його функції. Реєстрація та ліцензування страховиків. Контроль за діяльністю суб'єктів страхового ринку.

Вплив норм міжнародного права на формування законодавчої та нормативної бази регулювання страхової діяльності в Україні.

Тема 7. Особисте страхування

Страхування життя і його основні види. Змішане страхування життя. Довічне страхування. Страхування до одруження. Страхування пенсій (ренти).

Обов'язкові види страхування від нещасних випадків і професійних захворювань. Страхування від нещасних випадків на транспорті, військовослужбовців і працівників ризикових професій. Добровільне індивідуальне й колективне страхування від нещасних випадків.

Медичне страхування. Суб'єкти й об'єкти страхування. Умови обов'язкового медичного страхування. Добровільне медичне страхування.

Тема 8. Майнове страхування

Страхування майна юридичних осіб: об'єкти й суб'єкти страхування, страхові події, порядок укладання договорів, умови відшкодування збитків.

Особливості страхування сільськогосподарських підприємств: страхування врожаю сільськогосподарських культур та багаторічних насаджень, страхування тварин, страхування будівель та іншого майна. Страхування технічних ризиків.

Страхування транспортних засобів: автомобільного та іншого наземного, морського, авіаційного транспорту. Страхування вантажів.

Страхування майна громадян: будівель і споруд, тварин, домашнього та іншого майна.

Тема 9. Страхування відповідальності

Страхування цивільної відповідальності власників автотransпортних засобів. Моторне (транспортне) страхове бюро і його функції. Міжнародна система «Зелена картка». Страхування відповідальності власників інших видів транспорту.

Страхування відповідальності роботодавців.

Страхування відповідальності товаровиробників за якість продукції.

Страхування відповідальності за забруднення довкілля.

Тема 10. Перестраховання і співстраховання

Необхідність і сутність перестраховання, стан і перспективи його розвитку, суб'єкти перестраховання. Ринки перестраховання. Вимоги, що ставляться до перестраховання ризиків нерезидентів.

Методи перестраховання. Факультативне перестраховання. Облігаторне перестраховання. Порівняльний аналіз методів перестраховання.

Форми проведення перестрахових операцій. Пропорційне перестраховання. Квотні та ексцендентні договори пропорційного перестраховання, їх характеристика, переваги та недоліки.

Непропорційне перестраховання: на базі ексценденту збитку, на базі ексценденту збитковості. Регулювання процедури перестраховання в Україні. Співстраховання і механізм його застосування.

Тема 11. Доходи, витрати і прибуток страховика

Особливості грошового обігу у страховій організації.

Склад доходів страховика. Доходи від страхової діяльності. Зароблені страхові премії, порядок їх визначення. Доходи від інвестування тимчасово вільних коштів. Витрати страховика: їх склад і економічний зміст. Собівартість страхової послуги. Виплата страхових сум і страхового відшкодування. Витрати на утримання страхової компанії.

Прибуток страховика. Визначення прибутку від страхової діяльності. Розподіл прибутку. Оподаткування страхової діяльності.

Тема12. Види і класифікація страхових резервів

Власні кошти страхової організації, їх склад і джерела формування Страхові резерви, умови їх формування і розміщення. Технічні резерви, їх склад.

Тема13. Платоспроможність страховика та умови її забезпечення

Платоспроможність страховика, умови її забезпечення.

Фактичний і нормативний запаси платоспроможності, порядок її обчислення. Інші показники платоспроможності страховика

Тема 14. Фінансова надійність страхової компанії

Поняття фінансової надійності страховика та її значення. Чинники фінансової стійкості страховика. Формування збалансованого страхового портфеля. Відбір ризиків. Тарифна політика. Перестраховування як метод забезпечення фінансової надійності. Оцінка і контроль платоспроможності страхової компанії. Поняття платоспроможності та умови її забезпечення. Показники платоспроможності. Показники платоспроможності українських страховиків. Оцінка платоспроможності в країнах Європейського союзу.